

Kultur / **Bøger**

Vor Gud han er så rummelig en borg

ANMELDELSE / 06.11.17

Vi vil gerne tro på noget, men vi vil ikke vide af kristendommen. Hella Joof giver os med sin infantile udgave af kristendommen et billede af vor tids folketro. Det er interessant af to grunde.

Christian Egander Skov

Hella Joof er en kvinde med mange talenter. Alt fra *Bullerfnis'* børnevenlige genindspilninger af gamle popsange fra 60'erne til den slående indsigt i fænomenet fremtiden, der har givet hende en plads i det såkaldte Disruptionråd – vi husker det uden tvivl velmente råd om at gøre som hine indianere, der hvert syvende år brænder deres lejr ned og starter forfra. En kærkommen lejlighed til at huske, at der er forskel på bredde og dybde.

I de senere år har Joof påbegyndt et moralfilosofisk forfatterskab, der kulminerede med bogen *Papmaché-reglen* fra 2016, men naturligvis byggede på den autoritet, hun igennem mange år har opbygget i det populære radioprogram *Mads & Monopolet*, hvor kendisser fortæller almindelige, rådvilde mennesker, at de endelig skal forlade deres kone/mand/børn, hvis elskovslanternen begynder at blinke.

I forlængelse af det har Joof også beskæftiget sig med tro og kristendom. Det gør hun også i sit nyeste værk, *Båven om Gud*. Joof fortæller her Guds historie på en ny måde, hvor hun tager os med bag scenen og lader os følge Gud fra tiden før verdens skabelse og frem til tiden efter Jesu korsfæstelse.

Den Gud, vi møder, er ikke den gamle mand med det hvide skæg, men snarere en midaldrende, tynd- og rødhåret mand med dårlig ånde, i øvrigt såre venlig. Efter at have svævet i intetheden i trillioner af år rammes Gud pludselig af savnet. Det er, som om der er et tomt hul inde i ham. Herfra lyder en stemme: »Det kan ikke fortsætte på denne måde«. Og da man – som Joof indskyder – altid skal lytte til sig selv, går Gud altså i gang med at skabe verden og mennesket.

Båven er altså en, i ordets egentligste forstand, uortodoks behandling af kristendommen. Det er også mange steder en morsom bog, ikke mindst for den, der kender de bibelske historier. Joof er en udmærket humorist, der forholder sig drilsk til forlægget såvel som til den samtid, i hvis billede hun ret beset omskriver kristendommen. Om Jesus hedder det et sted, at han ikke er dengset, men bare særligt sensitiv. Og sådan er der mange steder, der får en til at trække på smilebåndet.

Det skyldes ikke mindst, at Gud som antydnet er blevet en lidt halvkømt figur, der vil det godt, men hele tiden må se, at menneskene forvansker hans budskab og misforstår hans vilje. Også dette giver anledning til flere morsomme optrin, der leder tankerne hen på den ikoniske scene i Monty Pythons *Life of Brian*, hvor bemeldte Brian ved et tilfælde ophøjes til Messias og (for)følges af et stort antal loyale tilbedere, der overgår hinanden i iver efter at tillægge mening til hver eneste af hans mest banale handlinger.

Kan man lide Joofs tilstræbte barnlige tone, ja så vil man i ny og næ mere sig.

Bogen er hverken blot sanseløst pjat eller bedreviddende satire over de bibelske fortællinger. Den er derimod et ærligt forsøg på gennem humoren at genfortælle Biblen på en måde, der bringer den teologiske, eksistentielle sandhed frem, som Joof anser for kristendommens kerne: at Gud er kærlighed – Og *that's it!*

Joof kalder sin bog »et kættersk kærlighedsevangelium«, og det er nærliggende at spørge, hvilke kætterier det nærmere bestemte drejer sig om?

Det første kætteri handler om synd. Det syndsbegreb, der i tandem med vores gudbilledlighed, er grundstenen i kristendommens menneskelære, forviser Joof fra kristendommen. Gud elsker nemlig mennesket, og selvom det spiser af kundskabens træ, kunne han aldrig finde på at forvise det fra Paradis. Nej, vi gik selv. Og synd har vi også selv fundet på.

I kristendommen dækker synd over vores fundamentale afstand til Gud. Hos Joof er det hele en trøls misforståelse. Joofs Gud vil kun det gode. Han er en kærlighedskraft – en slags lyskilde i mørket. I det omfang, der er ondt, skyldes det alene fraværet af ham og hans vilje.

I kristendommen er mennesket på grund af sin syndighed under *loven*. Det vil sige, at vi dels er under anklage, dels er sat under en verdslig lov, der udspringer med nødvendighed af vores fejlbarlighed og onde vilje. Men ikke hos Joof.

Her udspringer *loven* af menneskets misforståelse af Guds vilje. Den er en fortsættelse af den fejlagtige tro på synden. Da Gud besøger Moses på Sinai-bjerget og giver ham de ti bud, som senere bliver til mange flere, udspringer det hele igen af en misforståelse. Gud er ligeglad med *loven*. Han har nogle tommelfingerregler, der mere minder om det, man kan læse i *Papmaché-reglen*. Og når man dør, bliver man i øvrigt til en sommerfugl – hvis altså man gerne vil.

Det mest markante kætteri i *Båven* er imidlertid, at Jesus slet ikke er Guds søn. Nej, Gud er mere en slags fadder til Jesus, altså ligesom når man sender penge til et sultent barn i Afrika. I kristendommen er Jesus Gud, som Gud er Jesus. Sammen med Helligånden udgør de treenigheden. Sådan er det ikke hos Joof. De er to forskellige, og Jesus er ikke Guds søn på anden vis, end vi alle er. Jesus står Gud nær, fordi han er et kærlighedsbarn, frugten af en hed affære mellem Knap-så-Jomfu-Maria og en køn lyshåret soldat. Derfor forstår han Gud og prædiker kærlighed. Jesus er som i teologien før Første Verdenskrig det eksemplariske menneske, der levendegør Guds – og Joofs – kærlighedsevangelium.

Han fyldestgør Guds vilje, og da menneskene anført af »de sorte præster« (der er tegnet som skaldede folkekirkepræster) korsfæster Jesus, bliver Gud tavs. Han har sagt det, han ville sige med Jesus.

I det omfang Biblen er uenig med Joofs kærlighedsevangelium, skyldes det senere forvanskninger. Biblen er altså ikke det sande evangelium, men tværtimod sandhedens og kærlighedens modeevangelium. Det turde være kontroversielt. Heldigvis er både Joof og Gud enige om den sag.

Man kan tage Joofs teologi så alvorligt, som man vil. Men den er interessant af to grunde. For det første fordi dens tro på Gud som en kærlighedskraft – og dens afvisning af den kristne tros lære i øvrigt – er typisk for vores tid. Vi vil gerne tro på noget, men vi vil ikke vide af kristendommen. Hella Joof giver os med sin infantile udgave af kristendommen et billede af vor tids folketro.

Det andet er, at hendes selverklærede kætteri er blevet officielt sanktioneret af Folkekirken. For et par år siden skrev hun for Folkekirken Konfirmandcenter en katekismus, en lærebog i basal kristendom, hvor hun grundlæggende hævdede det samme som i *Båven*.

Dermed udtrykker Joof ikke blot et perifært kætteri, men en omvæltning af kristendommen, der er i tråd med den teologiske afvikling af den lutherske statskirke. Se, det er da spændende.

FAKTA

Båven om Gud, Hella
Joof, Lindhardt &
Ringhof

